

1 תירוץ נוסף: וְאִיבְעִית אִימָא, שאכן מִלְּהָ לְגַבִּי פָּסַח כִּי תִדְרִי דְמִיָּא
 2 – נחשבת 'תדיר' / משום שהיא מצויה הרבה יותר מפסח, אבל שלמים
 3 אינם מצויים הרבה יותר מחטאת, ואינם נחשבים 'תדיר' לגביה. ולא
 4 פשטה הגמרא את הספק.
 5 ספק נוסף: אִיבְעִיא לְהוּ, אם היו לפנינו שני קרבנות, האחד תִּדְרִי,
 6 ואחר שְׂאִינו תִּדְרִי, ועשה שלא כדון, וקִדְּרִים וְשִׁחַט לְקַרְבֵּן שְׂאִינו
 7 תִּדְרִי, מֵאֵי – מה הדין בזה, מִי אִמְרִינֵן – האם אנו אומרים שְׂבִינֵן
 8 דְשִׁחַטִּיה – שכבר שחט את הקרבן שאינו תדיר, מְקַרִּיב לֵיה – יסיים
 9 את הקרבנות, או דְלִמָּא – או אולי אינו מסיים את הקרבנות, אלא
 10 יְהִיב – יתן אותו לאחר, דְמְמַרִּים – שינער ויבחוש בְּדַמּוּ כְּדִי שְׂלָא
 11 יִקְרַשׁ, עַד דְמְקַרִּיב לֵיה לְתִדְרִי – עד שיקריב את התדיר, וְהָרַר –
 12 וחזר ומְקַרִּיב לְשְׂאִינו תִּדְרִי.
 13 מביאה הגמרא ראייה לדבר: אִמְרַר רַב הוּנָא מְסוּרָא, תָּא שְׂמַע,
 14 ששנינו לעיל (x), שְׁלָמִים שְׁלֵא אִמְשׁ וְחַטָּאת וְאִשָּׁם שְׁלֵא יוֹם, שְׁלֵא
 15 אִמְשׁ קוֹדֵם לְשְׁלֵא יוֹם. והבינה הגמרא, שמדובר שהשלמים שהובאו
 16 אמש נשחטו היום, והחטאת והאשם עדיין לא נשחטו, וזריקת הדם
 17 של השלמים ושאר עבודתם קודמת לשחיטת החטאת והאשם.
 18 ומשמע שדין זה הוא רק משום שהשלמים הגיעו אמש, הָא דְיוֹם
 19 דוּמְיָא דְאִמְשׁ – אבל בשלמים שהגיעו היום, אף באופן הדומה
 20 לְשְׁלָמִים שְׁלֵא אִמְשׁ, וְהִיבֵי דְמֵי – ומדו אופן זה, כגון דְקִדְּרִים שְׁחַטִּיה
 21 לְשְׁלָמִים – שקדם ושחט את השלמים לפני החטאת שלא כדון, בזה
 22 חַטָּאת וְאִשָּׁם קְדָמֵי – קודמים להשיחט לפני זריקת דם השלמים.
 23 ומוכח, שאף אם כבר שחט את זה שאינו מקודש, מניחו וחזר לעסוק
 24 במקודש, והוא הדין בתדיר ושאינו תדיר.
 25 דוחה הגמרא: מנין שמדובר במשנה באופן זה, דְלִמָּא – אולי מה
 26 ששנינו לגבי שְׁלָמִים דְאִמְשׁ וְחַטָּאת וְאִשָּׁם דְיוֹם שהשלמים
 27 קודמים, הִיבֵי מְשַׁבַּחַת לָהּ – באיזה אופן מדובר, כגון דְשִׁחַטְיֵיהּ
 28 לְתַרְוֵיהּ – ששחט את שני הקרבנות, וצריך לזרוק את הדם של
 29 שניהם, ובזה אמרו שהשלמים קודמים לזריקת הדם, כיון שהגיעו
 30 אמש, אֲבָל באופן ששניהם באו היום ולא שְׁחַטְיֵיהּ לְתַרְוֵיהּ – ולא
 31 שחט את שניהם, אלא רק את השלמים, בזה תִּפְעֵי לָךְ – יש לך
 32 להסתפק, אם מולזלים בשלמים למרס בדמם ולהקדים את שחיטת
 33 החטאת והאשם, או לא.
 34 תָּא שְׂמַע, ששנינו בברייתא, דְכָר אַחַר, בְּרַבְתִּי הֵינֵן תִּדְרִיהּ, וּבְרַבְתִּי
 35 הַיּוֹם אֵינָה תִּדְרִיהּ, וְתִדְרִי וְשְׂאִינו תִּדְרִי קוֹדֵם, ואף שזמנה
 36 של ברכת היום בא לפני זמנה של ברכת הדין, והרי זה דומה למי
 37 ששחט את שאינו תדיר תחילה, ומוכח שהתדיר קודם גם בזה.
 38 דוחה הגמרא: הֵכָא נִמְי – גם כאן, בְּיִנּוּן דְאִתְּוִי – כיון שעתה כבר
 39 הגיע הזמן של שתי הברכות, כְּמָאן דְשִׁחַטְיֵיהּ תַרְוֵיהּ דְמֵי – הרי זה
 40 כמו שנשחטו שני הקרבנות, ובזה ודאי שהתדיר קודם.
 41 תָּא שְׂמַע, דְאִמְרַר רַבִּי יוֹחָנָן, הִלְכָהּ, מִתְּפַלֵּל אֲדָם שְׁלֵא מְנַחֵה וְאַחַר
 42 כְּדִי שְׁלֵא מוֹסְפִין, משום שמנחה תדירה יותר, ואף שזמן מוסף הגיע
 43 לפני זמן מנחה.
 44 דוחה הגמרא: הֵכָא נִמְי, בְּיִנּוּן דְמֵי – שעתה כבר הגיע גם זְמַן
 45 תְּפִלַּת מְנַחֵה, כְּמָאן דְשִׁחַטְיֵיהּ תַרְוֵיהּ דְמֵי.
 46 ראייה נוספת: אִמְרַר לֵיה רַב אַחָא בְּרִיהּ דְרַב אִשִּׁי לְרַבִּינָא, שנינו
 47 (פסחים כו), לגבי קרבן פסח, שאם שְׁחַטוּ קוֹדֵם חֲצוֹת הַיּוֹם, פְּסוּל,
 48 מְפִנֵי שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות יב) 'שְׁחַטוּ אֹתוֹ וּגַ' בֵּין הָעֶרְבִים'. ואם
 49 שחטוהו אחרי חצות, אך קוֹדֵם לְשַׁחֲטוֹ הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים,
 50 כְּשֶׁר, אף שמעיקר הדין הפסח קרב אחרי התמיד, וְיִהְיֶה אֶחָד מִמֶּרְס
 51 – מנער ובוחש בְּדַמּוּ שֶׁל הַפֶּסַח כְּדִי שְׂלָא יִקְרַשׁ, עַד שְׂיִזְרַק הַדָּם שֶׁל
 52 התמיד, ואז יזרוק את דם הפסח. ומוכח, שאם הקדימו את הקרבן
 53 שהיה צריך להיות מאוחר יותר, מניחים אותו, ועוברים להקריב את
 54 הקרבן שצריך להיקרב תחילה, ואם כן כך הדין גם במי שהקדים את
 55 הקרבן שאינו תדיר.
 56 דוחה הגמרא: הֵכָא כְּמָאן עֲסַקְיָנָן, כְּגוֹן דְקִדְּרִים שְׁחַטִּיה לְתַמִּיד
 57 בְּרִישָׁא – שקדם ושחט את התמיד תחילה, לפני שבא לשאול מה
 58 עליו לעשות, וכיון ששני הקרבנות נשחטו, לכן זריקת דם התמיד
 59 קודמת. אבל אם עדיין לא שחט את התמיד, אפשר שעליו לזרוק

1 וְאִף עַל גַּב מוֹסְפִין קְדִישִׁי – קדושים יותר, משום שהם באים חובה
 2 בשבת ושם 'שבת' עליהם, והתמיד בא גם בחול, ומוכח שתדיר קודם
 3 למקודש.
 4 דוחה הגמרא: אִמְרו – וכי הַשְּׁבֵת רַק לְקַרְבֹּת מוֹסְפִין אֶהְנֵא – היא
 5 מועילה, ומקודשתם בקדושת שבת, ולְתַמִּידִין הַקְּרִיבִים בשבת לא
 6 אֶהְנֵא – אינה מועילה לקדשם בקדושת שבת. ומאחר שאין זה כך,
 7 אלא גם התמיד מקודש בקדושת שבת, נמצא שהמוסף אינו מקודש
 8 ממנו.
 9 תָּא שְׂמַע, ששנינו לעיל (x), שבראש חודש שחל בשבת מוֹסְפִי
 10 שְׁבֵת קוֹדְמִין לְמוֹסְפֵי רֵאשׁ חוֹדֵשׁ, משום שהם תדירים, אף שראש
 11 חודש מקודש משבת, שהוא נקרא 'מועד', ומוכח שתדיר קודם
 12 למקודש.
 13 דוחה הגמרא: אִמְרו רֵאשׁ חוֹדֵשׁ לְמוֹסְפִין דִּידֵיהּ אֶהְנֵן, וְלְמוֹסְפֵי
 14 שְׁבֵת כִּשְׁחַל רֵאשׁ חוֹדֵשׁ בִּשְׁבֵת לֹא אֶהְנֵן.
 15 תָּא שְׂמַע, ששנינו לעיל (x), שבראש השנה מוֹסְפֵי רֵאשׁ חוֹדֵשׁ
 16 קוֹדְמִין לְמוֹסְפֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, משום שהם תדירים יותר, ואף על גַּב
 17 דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה קְדָשָׁה – מקודש יותר מראש חודש, ומוכח שתדיר
 18 קודם למקודש.
 19 דוחה הגמרא: אִמְרו רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמוֹסְפֵי דִידֵיהּ אֶהְנֵן, וְלְמוֹסְפֵי רֵאשׁ
 20 חוֹדֵשׁ הַקְּרִיבִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לֹא אֶהְנֵן.
 21 תָּא שְׂמַע, ששנינו בברייתא, דְכָר אַחַר – טעם נוסף שבקידוש ברכת
 22 'הגפן' קודמת לברכת קדושת היום, משום שְׁבִרְבַת הֵינּוּ תִדְרִיהּ,
 23 וּבְרַבְתִּי קְדוּשַׁת הַיּוֹם אֵינָה תִּדְרִיהּ, וְתִדְרִי וְשְׂאִינו תִּדְרִי, תִּדְרִי
 24 קוֹדֵם, ואף על גַּב דְבְּרַבְתִּי הַיּוֹם, שבאה רק בשבת ויום טוב, קְדִישָׁה
 25 – קדושה יותר מברכת 'הגפן', שנאמרת גם בחול, ומוכח שתדיר
 26 קודם למקודש.
 27 דוחה הגמרא: אִמְרו שְׁבֵת לְבְרַבְתִּי הַיּוֹם אֶהְנֵא, וְלְבְרַבְתִּי הֵינּוּ
 28 הנאמרת בשבת לא אֶהְנֵא.
 29 תָּא שְׂמַע, דְאִמְרַר רַבִּי יוֹחָנָן, לגבי מי שצריך להתפלל גם מוסף וגם
 30 מנחה, שֶׁהַתְּפִלָּה כְּדַרְבֵּי הָאוֹמֵר שֶׁמִּתְּפַלֵּל אֲדָם תְּפִילָה שְׁלֵא מְנַחֵה
 31 וְאַחַר כְּדִי תְּפִילָה שְׁלֵא מוֹסְפִין, משום שמנחה תדירה יותר, ואף
 32 שתפילת מוסף מקודשת יותר, שהרי באה רק בשבת ומועד, ומוכח
 33 שתדיר קודם למקודש.
 34 דוחה הגמרא: אִמְרו שְׁבֵת לְתְּפִלַּת מוֹסְפִין אֶהְנֵא, וְלְתְּפִלַּת מְנַחֵה
 35 שֶׁל שֶׁבֵת לֹא אֶהְנֵא.
 36 תָּא שְׂמַע, ששנינו לעיל (x), שאם יש לפנינו שְׁלָמִים שְׁלֵא אִמְשׁ –
 37 שהובאו לעזרה אתמול, ושחטם היום, וחַטָּאת וְאִשָּׁם שְׁלֵא יוֹם –
 38 שהובאו היום, הַשְּׁלָמִים שְׁלֵא אִמְשׁ קוֹדְמִין לְהַקְרִיבָהּ. מדייקת הגמרא,
 39 הָא אִידִי וְאִידִי דְיוֹם – הרי שאם שניהם באו היום, חַטָּאת וְאִשָּׁם
 40 קְדָמֵי – קודמים לשלמים, משום שהם מקודשים יותר, ואף על גַּב
 41 דְשְׁלָמִים תִּדְרִי – מצויים יותר, שבאים גם בנדר ונדבה, ומוכח,
 42 שמקודש קודם לתדיר.
 43 דוחה הגמרא: אִמְרַר רַבָּא, מְצוֹי קְאָמְרַת – אתה אומר להוכיח
 44 משלמים, שהם מצויים יותר, תִּדְרִי קְמִיבְעִיא לָן – אך אנו הסתפקנו
 45 לגבי דבר שחייבים להביאו בתדירות, ואילו מְצוֹי לֹא קְמִיבְעִיא לָן
 46 – ולא הסתפקנו לגבי דבר שהרגילות היא שהוא מצוי יותר, ואין זו
 47 חובה להביאו בתדירות, שבזה ודאי שמקודש קודם למצוי.
 48 הגמרא מקשה על הדחייה של רבא: אִמְרַר לֵיה רַב הוּנָא כִּי יְהוּדָה
 49 לְרַבָּא, אִמְרו – וכי דבר שהוא 'מצוי', לָאו – אינו נחשב תִּדְרִי,
 50 וְהֶתְנָא – והרי שנינו בברייתא, שאין חייבים חטאת על פסח ומילה,
 51 משום שהם מצוות עשה, ורק על מצוות לא תעשה חייבים חטאת,
 52 שנאמר (ויקרא ד) 'אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ'. ומקשה הברייתא, אולי הפסוק
 53 בא למעט רק אחד מהם, וְאִזְצִיא – אמצע מקרבן חטאת רק אֶת
 54 הַפֶּסַח, שְׂהוּא אֵינוֹ תִּדְרִי, וְלֹא אוֹצִיא אֶת הַמִּלָּה, שְׂהִיא תִּדְרִיהּ.
 55 הרי, שהמילה נקראת 'תדירה', אף שאינה חייבת לבוא בתדירות
 56 יותר מהפסח, אלא שכך הרגילות.
 57 מתרצת הגמרא: מֵאֵי – מה הכוונה שמילה היא 'תדירה', שהיא
 58 תִּדְרִיהּ בְּמִצְוֹת – סדורה במצוות רבות, שנכרתו עליה שלש עשרה
 59 בריתות וציוויים.

1 קודם את דם הפסח.
 2 מביאה הגמרא ראייה לדחיה זו: **אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי,**
 3 **מתניתין נמי דיקא** – גם מהמשנה מדויק שמדובר שכבר שחט את
 4 התמיד, **דקתני** – שהיה שנינו ויהא ממרס בדמו **עד שיוזק הדם**
 5 **(תמיד), ולא קתני עד שישחוט את התמיד ויזק הדם, שמע מינה**
 6 – מוכח שמדובר כשהתמיד כבר נשחט.
 7 שנינו במשנה: **ויכולין הפהנים רשאין בו** לשנות באכילתו.
 8 שואלת הגמרא: **מאי מעמא** – מה הטעם שמותר לשנות באכילת
 9 הקרבנות.
 10 משיבה הגמרא: דבר זה נלמד מ**דאמר קרא** – ממה שנאמר (במדבר יח
 11 ח) בענין מתנות כהונה, **לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחת,**
 12 וביאורה של תיבה זו הוא **לגדולה**, כלומר, שאכילת הקרבנות היא
 13 **כדרך שהמלכים אוכלין**, ודרך המלכים לאכול בכל צורה שירצו.
 14 **משנה**
 15 **אמר רבי שמעון, אם ראית שמן שהוא מתחלק בעזרה לכהנים**

16 שיאכלוהו, **אין אתה צריך לשאול מהו, אלא ודאי הוא מותר**
 17 **רקיקי מנחות ישראל** – הנשאר משמן מנחת ריקים של ישראל,
 18 שמביאין עמה לוג שמן ומושחה בו, והשאר נאכל לכהנים, וכן
 19 הנשאר מלוג שמן של מצורע, שמביאו עם קרבנות טהרתו, והכוון
 20 נותן ממנו על בהונותיו ונתון אינו הימניים, והשאר נאכל לכהנים,
 21 ואין שמן המתחלק במקדש לאכילת הכהנים אלא אלו. וכן אם
 22 **ראית שמן שהוא ניתן על גבי האשים** – שנקטר על גבי המזבח,
 23 אין אתה צריך לשאול מהו, **אלא ודאי הוא מותר רקיקי מנחת**
 24 **כהנים** – הנשאר משמן מנחת ריקים של כהנים, שהיא עולה כולה
 25 על המזבח, ולפיכך גם השמן הנותר ממשחתה, וכן הנשאר ממנחת
 26 **כהן משיח** – מחביתי כהן גדול הקריבין כל יום, מוקטר על המזבח
 27 ככל מנחת כהן. והטעם שודאי אינו שמן אחר, כיון **שאין מתנדבין**
 28 **למזבח שמן** בפני עצמו בלא קרבן מנחה. **רבי מרפון אומר,**
 29 **מתנדבין שמן,** ועל כן יתכן שיהיה שמן הנאכל או הנקטר במקדש
 30 שהובא בנדבה.

המשך ביאור למס' זבחים ליום חמישי עמ' א

1 **זאת** האמור בפרשה שיש חטאת שאין דמה טעון כיבוס, ומשום כך
 2 ממעטים את חטאת העוף שאין דמה טעון כיבוס.
 3 מקשה הגמרא: **ומה ראית לרבות את חטאת הפנימיות שאינן**
 4 **נאכלות, מהריבוי תורת**. ולמעט את חטאת העוף מהמיעוט זאת.
 5 ולא להיפך. הלא שניהן אינן כתובות בפרשה בדין כיבוס דם החטאת.
 6 מתרצת הגמרא: **מסתברא דחטאת בהמה** [בהמה] פנימיות הנה ליה

7 **לרבוני** שיהיה דמה טעון כיבוס, מאשר לרבות את דם חטאת העוף,
 8 משום שחטאת הפנימית דומה במעשה הקרבנה לחטאת החיצונה
 9 הכתובה בפרשה, **שכן חטאת פנימית באה מהמטה חטאת**
 10 **החיצונה, וכן שחיתת הפנימית נעשית בצפון המזבח חטאת**
 11 **החיצונה, וכן קבלת דמה מצואר הבהמה הוא על ידי כלי שרת,**
 12 כדן חטאת חיצונה.

המשך ביאור למס' זבחים ליום שישי עמ' א

1 **נשפה** הדם על הרצפה מיד לאחר שחיטה, **ואספו** בכלי מהרצפה,
 2 ולאחר מכן ניתו על בגד, **אין מעון כיבוס**. משום שאין מעון כיבוס,
 3 **אלא דם שנתקבל בכלי שרת לאחר השחיטה, וראוי להזאה** על
 4 המזבח.
 5 **נמרא**
 6 הגמרא מבארת את הטעמים לדינים שהוזכרו במשנה: **תנו רבנן,**
 7 **יכול ניתו מן הצואר על הכנף והא מעון כיבוס, תלמוד לומר (ויקרא**
 8 **ו) 'אשר יזה עליה תכבס במקום קדש, לא אמרת לך שדם טעון**

9 כיבוס **אלא בראוי להזאה**, ולכך דם שניתו מצואר הבהמה אינו טעון
 10 כיבוס, כיון שלא נתקבל בכלי ואינו ראוי להזאה. **תניא אידך, יכול**
 11 **ניתו הדם מן הכנף, ומן היסוד והא מעון כיבוס, תלמוד לומר 'אשר**
 12 **יזה** שנכתב בלשון עתיד, ללמדנו שרק דם העומד להזאה, טעון
 13 כיבוס, **פרט** [חורין] לזה הדם ששכר הוזה על המזבח ונתקיימה
 14 מצותו שאינו טעון כיבוס.
 15 שנינו במשנה: **נשפה על הרצפה בו** ואספו אין טעון כיבוס, ולאחר
 16 מכן שנה התנא דין נוסף, שאין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי
 17 וראוי להזאה.

המשך ביאור למס' זבחים ליום שישי עמ' ב

1 המשנה מבארת פרטים בבגד הטעון כיבוס: **אינו מעון כיבוס אלא**
 2 **מקום הדם**, אבל מקום שלא ניתו עליו דם, אינו טעון כיבוס. ואין
 3 טעון כיבוס אלא **דבר שהוא ראוי לקבל טומאה**, ואם אינו ראוי
 4 לקבל טומאה, אינו טעון כיבוס. וצריך שיהא הבגד **ראוי לכיבוס**.
 5 ממשיכה המשנה לבאר: **אחד** – בין אם ניתו על הכנף, **ואחד השק**
 6 **ואחד העור, מעונין כיבוס**.
 7 המשנה מבארת היכן מקום הכיבוס: **והכיבוס צריך שיהא במקום**
 8 **קדוש** – בעזרה. וכן **שכירת כלי חרס** שבישל בה חטאת, וצריך
 9 לשוברו מחמת הבשר שנתו בדפנותיו, מקום שבירתו הוא במקום
 10 קדוש. וכן **מריקה ושטיפה בכלי נחוישת** שבישל בה חטאת, וצריך
 11 להבשירו מהבליעות שבו, מקום מריקתו ושטיפתו הוא במקום
 12 קדוש.
 13 מסיקה המשנה: **זה** – דין כיבוס בגד שניתו עליו דם חטאת, **הזמר**
 14 **בחטאת מקדש קדשים** – הוא דין חמור הנוהג רק בחטאת, ולא
 15 בשאר קדשי קדשים, מאחר ודם של שאר קדשי קדשים אינו טעון
 16 כיבוס.

17 **נמרא**
 18 הגמרא מבררת את המחלוקת שבמשנתנו: מבררת הגמרא: **מנהגי**
 19 **מילי**, משיבה הגמרא: **דתנו רבנן**, נאמר בתורה (ויקרא ו) **יאשר יזה**
 20 **מדמה על הכנף, אין לי אלא שנגד שניתו עליו דם טעון כיבוס, מנין**
 21 **לרבות שגם עור משהופשט, אף שעדיין אינו בגד, וניתו עליו דם**
 22 **חטאת שטעון כיבוס, תלמוד לומר (ש) 'אשר יזה עליה תכבס, שגם**
 23 **עור לאחר שהופשט, טעון כיבוס**. ממשככה הברייתא לברר, **יכול**
 24 **שאני מרבה גם עור עד שלא הופשט, שיהיה טעון כיבוס, תלמוד**
 25 **לומר (ש) 'נגד, לומר, שמה נגד הראוי לקבל טומאה, אף כל**
 26 **הראוי לקבל טומאה, ועור משהופשט ראוי לקבל טומאה אם חשב**
 27 **עליו להשתמש בו לשטיח שאינו צריך עיבוד, אבל עור שלא הופשט**
 28 **אינו ראוי לכלי, ולכך אינו טעון כיבוס, דברי רבי יהודה. רבי אלעזר**
 29 **אומר, שהלימוד מהפסוק הוא כך, 'נגד, אין לי ללמוד מפסוק זה**
 30 **אלא נגד שעשוי מצמר או פשתן שטעון כיבוס, מנין לרבות שק**

59 שבראך ישראל, תָּנָא רִישָׁא מְשׁוּם סִיפָא – שנה התנא את הרישא
60 משום הסיפא.
61 הגמרא מוכיחה כדעת אביי שהשמן מוקטר כולו: תָּא שְׁמַע, שנינו
62 בברייתא, וְיָן שבא בנדבה, בְּדַבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא הַסּוּבֵר שמתנדבים יין,
63 מנסכים אותו לִסְפָּלִים שעל המזבח. וְשָׁמֶן הָבָא בנדבה, בְּדַבְרֵי רַבִּי
64 מְרִפְּזוֹ הַסּוּבֵר שמתנדבים שמן, מקריבים אותו לְאִישִׁים – על האש
65 שעל גבי המזבח. מוכיחה הגמרא, מֵאֵי לָאוּ – האם אין לדייק בזה
66 מְדַוְּיָן דינו שכולו לִסְפָּלִים, כך הִשְׁמַן דינו שכולו לְאִישִׁים, ואם כן
67 מוכח כאביי שהשמן הבא בנדבה מוקטר כולו על גבי המזבח.
68 דוחה הגמרא: מִיּוֹדֵי אִירֵיָא – וכי ראייה היא, והרי אין הכרח לפרש
69 את כל הברייתא באותו אופן, אלא הָא כְּרִיאָתָא וְהָא כְּרִיאָתָא –
70 את הרישא יש לפרש בפני עצמה ואת הסיפא יש לפרש בפני עצמה,
71 ואף שברישא לגבי יין הדין שניתן כולו לספלים, מכל מקום בסיפא
72 אפשר שהדין שהשמן ניתן לאישים אינו על כל השמן, אלא רק לגבי
73 הקומץ, כפי שסבר שמואל שמקטירים רק את הקומץ, ואין להוכיח
74 מכאן כאביי שמקטירים את כל השמן.
75 הגמרא תולה נידון זה במחלוקת תנאים: אָמַר רַב פָּפָא, כְּתַנְיָא –
76 כבר נחלקו תנאים בנידון זה שנחלקו שמואל ואביי, שכן שנינו
77 במשנה (מנחות טו), האומר הרי עלי שְׁמֶן בנדבה, ולא הרישא כמה, לֹא
78 יִפְחוּת מִלּוּג. רַבִּי אֲזִיבָא, שְׁלִישֵׁת לֹזְגִין. מבררת הגמרא: כְּמֵאָה
79 קְמִיפְּלָנִי תַנְיָא קַמָּא ורבי. אָמְרוּהּ [ביטארוהו] רַבְּנָן קְמִיָּה דְרַב פָּפָא,
80 שנחלקו באופן הלימוד בכל גזירה שיהי הקש ובנין אב שבתורה,
81 שלמדים ענין אחד מענין אחר, אם 'דון מִיָּנָה וּמִיָּנָה' – כיון שהוצרכו
82 ללמוד את הדבר מענין אחר, למדים את כל שאר דיניו משם, או 'דון
83 מִיָּנָה וְאוֹקֵי בְּאַתְרָהּ' – למדים רק מה שהוצרכו ללמוד משם, אבל
84 לגבי שאר דיניו יש להעמידו במקומו וללמוד אותם מדבר הדומה לו,
85 ובדבר זה אִיכָּא בִּינְיֵיהוּ – יש מחלוקת ביניהם. דְרַבְּנָן סְבָרִי
86 שאומרים 'דון מינה ומינה', וכיון שמהפסוק יִנְפֵשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶבֶן
87 מִנְחָה' (ויקרא ב א) למדים את עיקר דין נדבת שמן, מֵה מִנְחָה מִתְּנַדְבִּין
88 אֲף שְׁמֶן מִתְּנַדְבִּין, [ומינה – על כן יש ללמוד גם את שאר הדינים
89 מנמנחה, מֵה מִנְחָה הַמּוּבָא בנדבה, כשלא הירש כמה, אינו מביא
90 פחות מעשרון סולת ועמו לֹזֵג שְׁמֶן, אֲף כָּאֵן הַמְּתַנְדֵּב שֶׁמֶן וְלֹא פִירֵשׁ
91 כמה, לא יפחות מלֹזֵג שְׁמֶן. ולפי שיטה זו יש ללמוד את נדבת שמן
92 מקרבן מנחה אף לענין הנידון שנחלקו בו שמואל ואביי, וּמֵה מִנְחָה
93 אינה מוקטרת כולה למזבח, אלא קוֹמְצָה וּמִקְטִיר את הקומץ,
94 וְיִשְׂרִיָּה נֶאֱכָלִין לכהנים, אֲף שְׁמֶן אינו מוקטר כולו, אלא קוֹמְצוֹ
95 וְיִשְׂרִיָּו נֶאֱכָלִין לכהנים, וּנְמַצָּא שְׁרַעַת שְׁמוּאֵל כַּרְבָּנָן. וְאִירֵיָּה – ורבי
96 סבר 'דון מינה ואוקי באתרה', ולכן למדים רק את עיקר הדין
97 מִמְּנָחָה, מֵה מִנְחָה מִתְּנַדְבִּין אֲף שְׁמֶן מִתְּנַדְבִּין, וְאֵילוּ לגבי שאר
98 דיני השמן 'אוֹקֵי בְּאַתְרָהּ' – מעמידים אותו להיות כבמקומו, וכיון
99 שהשמן הבא בנדבה בא בפני עצמו בלא הסלת של המנחה, הרי הוא
100 בְּנִסְבֵּיכֵם – כיון שהתנדב להביאו בפני עצמו בלא קרבן, וממנו יש
101 ללמוד את דיניו, מֵה נִסְבֵּיכֵם כשלא הירש כמה יין הוא מתנדב, אינו
102 פוחת מִשְׁלִישֵׁת לֹזְגִין, [אֲף שְׁמֶן אם לא פירש כמה, אינו פוחת מִשְׁלֹשׁ
103 לֹזְגִין. ולפי זה גם לגבי הנידון שנחלקו שמואל ואביי יש ללמוד את
104 דינו מיין, וּמֵה נִסְבֵּיכֵם של יין אין להם שיריים המתחלקים לכהנים
105 אלא מתנסכים בִּזְוֹלָה לִסְפָּלִין], אֲף שְׁמֶן הָבָא בנדבה אינו מתחלק
106 לכהנים אלא בִּזְוֹלָה מוקטרים לְאִישִׁים, וּנְמַצָּא שְׁאֵבֵי סַבְרֵי כַרְבִּי שְׁכַל
107 הַשְּׁמֶן מוקטר לאישים.
108 רב פפא מבאר את מחלוקת רבי ורבנן באופן אחר: אָמַר לִיה רַב
109 פָּפָא לְאַבְיָי, אֵי מִמְּנָחָה מִיָּתִי לָהּ [רַבִּי] – אם רבי היה סובר
110 שלמדים שהשמן בא בנדבה ממנחה, היה מודה לרבנן ששיעור השמן
111 הוא לא פחות מלֹזֵג, שכן דְּבִזְוִלָּה עֲלֵמָא – לכלל הדעות למדים באופן
112 של 'דון מִיָּנָה וּמִיָּנָה', והיה לומד ממנחה את שיעור השמן ולא
113 מנסכים, אֲלָא רַבִּי הַסּוּבֵר ששיעור השמן הוא לא פחות משלש לֹזְגִין
114 מ'אוֹרְחָה' גָּמַר לָהּ – מהפסוק המובא בפרשת מנחת נסכים (במדבר טו יג)
115 'כֹּל הָאוֹרְחָה יַעֲשֶׂה כְּכֹה אֵת אֵלֶּהּ, שפסוק זה מיותר ללמד את עיקר
116 הדין שאפשר להביא שמן גם בנדבה, ולכן אף לגבי שיעור השמן

גמרא

1 שנינו במשנה, דעת רבי טרפון ששמן בא בנדבה. הגמרא מביאה
2 מחלוקת אמוראים כיצד מקטירים אותה: אָמַר שְׁמוּאֵל, לְדַבְרֵי רַבִּי
3 מְרִפְּזוֹ, הַמְּתַנְדֵּב שְׁמֶן, קוֹמְצוֹ וּמִקְטִיר את הקומץ, וְיִשְׂרִיָּו של השמן
4 נֶאֱכָלִין לכהנים, ואין מקטירים את כולו. מֵאֵי טַעְמָא, דְּאָמַר קְרָא
5 (ויקרא ב א) יִנְפֵשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶבֶן מִנְחָה, וּפְסוּק זה מְלַמֵּד שמתנדבין
6 שְׁמֶן, שהיה אפשר לכתוב 'וּנְפֵשׁ כִּי תִקְרִיב מִנְחָה', והוסיפה התורה
7 תיבת 'קרבן' לדרוש מכך שיש עוד קרבן שאפשר להביא והוא שמן
8 הבא בנדבה. וּמֵעַתָּה יש לומר כִּי מִנְחָה – דין השמן כדיון המנחה
9 וְשֹׁהֵר נִלְמַד מִמְּנָחָה, מֵה מִנְחָה קוֹמְצָה וּמִקְטִיר את הקומץ בלבד
10 וְיִשְׂרִיָּה נֶאֱכָלִין, אֲף שְׁמֶן הָבָא בנדבה קוֹמְצוֹ וְיִשְׂרִיָּו נֶאֱכָלִין.
11 רבי זירא מוכיח מהרישא של משנתינו כדברי שמואל: אָמַר רַבִּי
12 וְיָרָא, אֲף אֲנִי נְפִי הַתְּנִיָּא שאין מקטירים את כל השמן אלא שיריו
13 נאכלים לכהנים, שכן שנינו ברישא של משנתנו, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
14 אִם רִאִיתָ שְׁמֶן שְׁמַתְחַלֵּק לכהנים בְּעוֹרָה, אֵי אַתָּה צִרִיךְ לְשֹׂאֵל
15 מֵהוּ, משום שודאי אינו אֲלָא מוֹתֵר מְרִקְקֵי מִנְחָתוֹ יִשְׂרָאֵל וּמְלוּג
16 שְׁמֶן שֶׁל מְצוּרַע, כיון שֵׁאִין מִתְּנַדְבִּין שֶׁמֶן. וממה שאמר רבי שמעון
17 שאין להסתפק אם השמן המתחלק לכהנים בא בנדבה, משום שאין
18 שמן בא בנדבה כלל, מְפָּלֵל – משמע דְּמֵאֵן דְּאָמַר מִתְּנַדְבִּין שֶׁמֶן
19 סוּבֵר שְׁמַתְחַלֵּק הַשְּׁמֶן לֵאכִילַת כַּהֲנִים ואינו מוקטר כולו.
20 אביי מוכיח מהסיפא של משנתנו נגד דברי שמואל: אָמַר לִיה אַבְיָי,
21 אִם כן אִיכָּא סִיפָא – באר את הסיפא של משנתנו, שהמשך רבי
22 שמעון ואמר, אִם רִאִיתָ שְׁמֶן שְׁנִיתָן עַל גְּבֵי אִישִׁים, אֵי אַתָּה צִרִיךְ
23 לְשֹׂאֵל מֵהוּ, משום שודאי אינו אֲלָא מוֹתֵר מְרִקְקֵי מִנְחָתוֹ בְּתַנִּים
24 וּמִנְחָתוֹ בְּתַן מְשִׁיחָה, משום שֵׁאִין מִתְּנַדְבִּין שְׁמֶן. ומבואר שהטעם
25 שודאי השמן הניתן על גבי האישים אינו שמן הבא בנדבה, משום
26 שאין שמן בא בנדבה כלל, מְפָּלֵל – משמע דְּלֵמָּא דְּאָמַר מִתְּנַדְבִּין
27 שֶׁמֶן, בִּזְוֹלָה לְאִישִׁים – שמן זה כולו מוקטר על המזבח ואינו מתחלק
28 כלל לכהנים.
29 הגמרא מקשה בין לרב זביד ובין לאביי: לְאַבְיָי שהוכיח מהסיפא
30 שמקטירים את השמן, קְשִׁיָּא הִרִישָׁא של משנתנו, שמשם מוכח
31 ששמן הבא בנדבה מתחלק לכהנים, וְלְרַבִּי וְיָרָא שהוכיח מהרישא
32 שהשמן מתחלק לכהנים, קְשִׁיָּא הַמּוּבָא בסיפא שהשמן מוקטר
33 כולו על המזבח.
34 הגמרא מתרצת את הקושיא על רבי זירא: בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי וְיָרָא אפשר
35 ליישב ולהבין את משנתנו, שכיון שסבר כשמואל שמקטירים רק
36 קומץ מן השמן והשאר מתחלק לכהנים, יש להעמיד את הִרִישָׁא
37 שמוכח ממנה שהשמן מתחלק לכהנים, בְּשִׁירִים של השמן שנתרו
38 לאחר שקמץ ממנו, ואילו את הסיפא שמוכח שמקטירים שמן של
39 נדבה, יש להעמיד בְּקוֹמְצֵי עֲצוּמוֹ, שאותו מקטירין על המזבח אף
40 לדעת רבי זירא. אֲלָא לְאַבְיָי הַסּוּבֵר שמקטירים את כל השמן,
41 קְשִׁיָּא, כיצד יתירן את הרישא של משנתנו שמוכח ממנה שהשמן
42 מתחלק.
43 מתרצת הגמרא: אין לדייק מהרישא של המשנה ששמן הבא בנדבה
44 מתחלק, ומאחר ומה ששנינו ברישא שעל השמן המתחלק לכהנים
45 'אי אתה צריך לשאול מהו', אין הטעם לזה מה ששנינו בהמשך
46 המשנה שאין מתנדבים שמן, שהרי גם לדעת הסובר שמתנדבים שמן
47 אינו מתחלק לכהנים, אלא תָּנָא רִישָׁא אֲבֹו סִיפָא – שנו לשון זו
48 ברישא משום שהוצרך לשנויה בסיפא, שכן שנינו בסיפא שעל שמן
49 המוקטר אין צריך לשאול אם הוא של נדבה, ושם הוא דווקא מטעם
50 שאין מתנדבים שמן, שהרי למאן דאמר מתנדבים שמן הרי הוא
51 מוקטר על המזבח.
52 תמדה הגמרא: בְּשִׁלְמָא סִיפָא תְּנִי מְשׁוּם רִישָׁא – אמנם מובן לומר
53 להיפך ששנה התנא את לשון הסיפא מחמת שהוצרך לשנות כן
54 ברישא, שכן אחר שכבר שנה כן ברישא לא רצה לשנות אחרת
55 בסיפא, אֲלָא רִישָׁא מְשׁוּם סִיפָא מִי תְּנִי – אולם האם ניתן לומר
56 ששנה התנא את הרישא משום הסיפא, כפי שתיירן התרצן לדעת
57 אביי משיבה הגמרא: אִין – אכן כך אָמְרֵי בְּמַעְרְבָא – החכמים

שִׁמְחָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּאֱלֵיהֶוּ הִנְבִּיא עֲבָדְךָ, וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ, בְּמַהֲרָה יבוא ויגל לַפָּנּוּ, עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זֶר, וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אַחֲרָיִם אֶת כְּבוֹדוֹ. כִּי בִשְׁם קְדֻשְׁךָ נִשְׁפָּעַתְּ לוֹ, שְׁלֹא יִכְפֹּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי, מִגֵּן דָּוִד: עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַשְּׁבִת הַזֶּה, שֶׁנִּתְּתָה לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקִדְשָׁהּ וְלִמְנוּחָהּ, לְכָבוֹד וְלִתְפָּאֲרָתָהּ. עַל הַכֹּל, יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ, וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָּל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבִת:

המשך ביאור למס' זבחים ליום רביעי עמ' ב

מקשה הגמרא: תָּא שְׁמַע רַאיה שגם כיבוי של מצוה אסור, דְּתַנַּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב, בְּלִפְיֵי ו-כיוון שֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה מִצוּה לְתַרְוֵם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, יָכוֹל הֵיית לומר שאם מצא שכל הגחלים לוחשות ואין לו במה לקיים תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, יִכְבֶּה אֵת הַגַּחְלִים וְיִתְרוֹם וְיִקְיִים אֵת הַמִּצְוָה, אִמְרַתְּ, אִסוּר לִכְבוֹת, שְׁהָרִי נִאמַר בּוֹ לֹא יִכְבֶּה! וּנְמַצָּא מוֹכַח מִדִּבְרֵייתָא שֶׁעַל אִף שִׁישׁ לוֹ מִצוּה בִּכְךָ מִכֹּל מִקוּם אִסוּר לִכְבוֹת אִשׁ שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: שְׂאֵנִי הָתָם – שׁוֹנֵה הַדֶּבֶר שֶׁם בְּבֵרִיתָא, מִשׁוּם דְּאִפְשָׁר דִּיתֵיב וְנִטָּר – יִכּוֹל הוּא לִשְׁבֹּת וְלִהְיוֹת עַד שִׁיכְבוּ מֵאֲלֵיהֶוּ, וְלִקְיִים אִזּוֹ אֵת הַמִּצְוָה, וְאִין לוֹ הַכְּרַח לְעִשׂוֹת זֹאת דּוּקָא עֲבָשׁוּ עַל יַדִּי כִּיבּוּי הָאִשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל דִּינּוּ שֶׁל שְׁמוּאֵל שִׁיין שֶׁל נִדְבָה מוֹלְפוֹ עַל הָאִישִׁים: תָּא שְׁמַע, שְׁנִינוּ בְּבֵרִיתָא, ייִן הֵבֵא בְּנִדְבָה, בְּדַבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא הַסּוֹבֵר שֶׁמִּתְנַדְּבִים ייִן, מְנַסְכִּים אוֹתוֹ לְסַפְלִים שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ, וְאִין נוֹתֵינִם אוֹתוֹ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים. שְׁמֵן הֵבֵא בְּנִדְבָה, בְּדַבְרֵי רַבִּי מְרִפוֹן הַסּוֹבֵר שֶׁמִּתְנַדְּבִים שְׁמֵן, מְקַרְבִּים אוֹתוֹ לְאִישִׁים שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ. וּמְבֹאֵר בְּבֵרִיתָא שְׂאִין מוֹלְפִים אֵת הֵיין עַל הָאִישִׁים, וְקִשָּׁה עַל שְׁמוּאֵל שֶׁאִמַר שֶׁמִּזְלָפִים אוֹתוֹ לְאִישִׁים. וְעוֹד תַּנַּיָא בְּבֵרִיתָא אַחֲרַת, ייִן נִכְּךָ שֶׁאִמְרָה תּוֹרָה לְהַקְרִיב עִם קֶרְבָּנוֹת עוֹלָה וְשִׁלְמִים, דִּינּוּ הוּא שֶׁמְנַסְכִּים אוֹתוֹ לְסַפְלִים, אוֹ – שְׁמָא תֵּאמַר שְׂאִינוּ נִיתֵן לְסַפְלִים אֱלָא לְאִישִׁים, שְׁהָרִי אִמְרָה תּוֹרָה (בְּמִדְבַר טו ז) וְנִיתֵן תְּקָרִיב לְנִסְךָ חִצֵּי הַזֵּיץ אֲשֶׁה רִיחַ נִיחּוּחַ לַה' וְנִלְמַד מֵאֲשֶׁה שִׁישׁ לִיתְנוּ עַל הָאִשׁ, אִמְרַתְּ, אִין לֹמַר כֵּן שְׁהֵיין נִיתֵן עַל הָאִשׁ, שְׁהָרִי יֵשׁ בִּכְךָ אִיסוּר לֹא יִכְבֶּה. וּמְבֹאֵר בְּבֵרִיתָא שְׂאִין מוֹלְפִין אֵת הֵיין עַל הָאִשׁ, וְקִשָּׁה עַל שְׁמוּאֵל הַסּוֹבֵר שֶׁמִּתְנַדְּבִים ייִן מוֹלְפוֹ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: לֹא קָשְׁיָא, מִשׁוּם דְּהָא – הַבְּרִיתוֹת סוֹבְרוֹת כְּשִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָה שֶׁאִיסוּרֵי הַתּוֹרָה אִישׁוּרִים גַּם כְּשִׁאִינוּ מִתְכוּיִן לְעִשׂוֹתָם, וְלִפְיֵי זֶה גַּם הָאִיסוּר לִכְבוֹת אֵת הָאִשׁ שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ אִסוּר אִף כְּשִׁאִינוּ מִתְכוּיִן לִכְבוֹת אֱלָא לְהַקְטִיר, וְלִכְךָ בְּהַכְּרַח אִין כּוֹנֵת הַפְּסוּק 'אֲשֶׁה לְלַמַּד שֶׁמְקַטְרִים אֵת הֵיין עַל הָאִשׁ, אֱלָא לֹמַר שֶׁנִּסְוֵךְ הֵיין לְסַפְלִים הוּא רִיחַ נִיחּוּחַ כְּמוֹ קֶרְבָּנוֹת הַמוֹקְטְרִים עַל הָאִשׁ מִמֶּשׁ. וְאֵילוֹ דְּהָא – שְׁמוּאֵל סָבַר כְּשִׁיטַת רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאִיסוּרֵי הַתּוֹרָה לֹא נִאמְרוּ כְּשִׁאִינוּ מִתְכוּיִן, וְאִם כֵּן אִין בִּכְךָ אִיסוּר לִכְבוֹת כְּשִׁאִינוּ מִתְכוּיִן לִכְבוֹת אֱלָא לְהַקְטִיר, וְלִכְךָ סָבַר שְׁכוֹנֵת הַפְּסוּק 'אֲשֶׁה לְלַמַּד שִׁישׁ לְהַקְטִיר אֵת הֵיין עַל הָאִשׁ, שְׂאִין זֶה סוֹתֵר לְמָה שֶׁאִסְרָה תּוֹרָה לִכְבוֹת אֵת הָאִשׁ. תַּמְהָה הַגְּמָרָא: לְמִיטְרָא – וְכִי אִפְשָׁר לֹמַר כֵּן דְּשְׁמוּאֵל בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סְבִירָא לֵיהּ, וְהָאִמַר שְׁמוּאֵל, מְכַבֵּין שְׁבִת נְחֻלַּת שְׁלַ מִתְכַּת שְׁנִמְצָאָת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים, בְּשִׁבְלֵי שְׁלַא יוֹקוּ בָּהּ רַבִּיבִים, כִּיִן שְׂאִין אִיסוּר כִּיבּוּי בְּגַחְלַת שֶׁל מִתְכַת מִן הַתּוֹרָה, אֱלָא חֲמִיבִים אִסְרוּהּ, וּבְמִקוּם שִׁישׁ מִמְנָה הִזִּיק רַבִּיבִים לֹא גִזְרוּ לְאִסוּר כִּיבּוּיָהּ,

למדים מכאן שאינו פחות משלש לוגין, כשיעור הפחות ביותר של יין במנחת נסכים, שהוא שלש לוגין שמביאים עם קרבן כבש. דוחה הגמרא את ביאורו של רב פפא: אָמַר לֵיה רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב נְתַן לְרַב פְּפָא, מִי מְצִית אִמְרַתְּ הָכִי – הָאִם אִפְשָׁר לֹמַר כֵּן, שְׂרַבִי לַמַּד מֵאִזְרוּחַ, וְהַתַּנַּיָא, נִאמַר בְּפִסּוּק (ויקרא ב א) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרְבֶּן מִנְחָה, מִיתוּר תִּיבַת קֶרְבֶּן מִלְמַד שְׁמִתְנַדְּבִין שְׁמֵן, וְכַמֵּה, שְׁלִישָׁה לֹוגִין. מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: וּמֵאֵן שְׁמַעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר שְׁלִישָׁה לֹוגִין – מִי שִׁמְעֵנוּ שְׁסוּבֵר כֵּן שְׂאִין מִתְנַדְּבִים פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹוגִין, הֲלֹא שִׁיטַת רַבִּי הוּא, וְקָא מִיִּתֵי לֵהּ מִ'קֶרְבֶּן' – וּנְמַצָּא מְבֹאֵר בְּבֵרִיתָא שֶׁלְמַד שְׁמֵן בֹּא בְּנִדְבָה מִ'קֶרְבֶּן מִנְחָה' וְלֹא מֵאִזְרוּחַ. אָמַר לֵיה רַב פְּפָא, אִי תַנַּיָא, תַּנַּיָא – כִּיִן שְׂכַךְ שְׁנִינוּ בְּבֵרִיתָא בְּשִׁיטַת רַבִּי, אִכֵּן כֵּךְ הִיא שִׁיטַתוֹ שֶׁלְמַדִּים מִ'קֶרְבֶּן' וְלֹא מֵאִזְרוּחַ, וּבְהַכְּרַח מִחֻלּוּקַתָם תְּלוּיָהּ בְּנִידוֹן אִם אוֹמְרִים ד'וֹן מִינָהּ וּמִינָהּ' אוֹ ד'וֹן מִינָהּ וְאוֹקִי בֵּאתְרָה'. הַגְּמָרָא מְבַאֵר אֵת דִּין ייִן הֵבֵא בְּנִדְבָה: אָמַר שְׁמוּאֵל, הַמִּתְנַדְּבִים ייִן בְּפִי עֲצֵמוֹ לְמִזְבֵּחַ בֹּלָא קֶרְבֶּן, מְכִיָּא וּמְזַלְפוֹ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים – עַל אִשׁ הַמִּזְבֵּחַ. מֵאִי שְׁמַעָא מוֹלְפוֹ עַל הָאִשׁ, דְּאָמַר קֶרְא בְּפִרְשַׁת מִנְחַת נִסְכִּים הַבָּאָה עִם קֶרְבֶּן פֶּר בֶּן בִּקֵּר שֶׁל עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים (בְּמִדְבַר טו ז), וְיִיִן תְּקָרִיב לְנִסְךָ חִצֵּי הַזֵּיץ אֲשֶׁה רִיחַ נִיחּוּחַ לַה' וּמִזְלָפוֹן 'אֲשֶׁה' מוֹכַח שִׁישׁ ייִן הֵנִיתֵן לְאִישִׁים, וּבְהַכְּרַח אִין זֶה הֵיין הַמּוֹבָא בְּמִנְחַת נִסְכִּים, שְׁהָרִי לְגַבּוּי נִאמַר (שם כח ז) הִסְפֵּךְ נִסְךָ שְׂכָר' שִׁישׁ לְנִסְכּוֹ לְסַפְלִים, אֱלָא לְמַדִּים מִפְּסוּק זֶה עַל ייִן הֵבֵא בְּפִי עֲצֵמוֹ בְּנִדְבָה, שִׁישׁ לְזַלְפוֹ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים. מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: וְהָאִי הֵיין קָא מְכַבֵּי אֵת הָאִשׁ שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ, וְאִסוּר לִכְבוֹתָהּ שְׁנִאמַר (ויקרא טו ז) אִשׁ תְּמִיד תִּנְקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: כִּיִן שְׂאִינוּ מְכַבֶּה אֵת כֹּל הָאִשׁ אֱלָא מְקַצָּהּ, כִּיבּוּי בְּמִקְצַת לֹא שְׁמִיָּה כִיבּוּי – אִין זֶה הַכִּיבּוּי שֶׁאִסְרָה תּוֹרָה, שְׁלֹא הַקְּפִידָה הַתּוֹרָה אֱלָא שֶׁתְּהִיָה תְּמִיד אִשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל לֹא אִסְרָה לִכְבוֹת מֵעַט מִן הָאִשׁ. מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: אִינִי – הָאִם אִכֵּן מְקַצַּת כִּיבּוּי מוֹתֵר, וְהָאִמַר רַב נְחֵמָן אָמַר רַבֵּה בַר אֲבוּהֵי, הַמּוֹרִיד נְחֻלַּת אַחַת מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְכִיבֶה אוֹתָהּ, תְּיִיב מַלְקוֹת, מִשׁוּם שֶׁעֲבַר עַל הֲלָאוֹ שֶׁל 'לֹא תִכְבֶּה', וּמִזְה שְׁחִיִּיב עַל כִּיבּוּי גַחְלַת אַחַת, מוֹכַח שְׁגַם כִּיבּוּי בְּמִקְצַת אִסוּר. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: יֵשׁ לְהַעֲמִיד אֵת דְּרַבִּי רַב נַחְמָן בְּאוֹפֵן דְּלִיבָא אֱלָא הָאִי – שְׁלֹא הִיָּה עַל הַמִּזְבֵּחַ אֱלָא גַחְלַת זֶה, וְלִכֵּן כֹּאשֶׁר הוּא מְכַבֶּה אוֹתָהּ לֹא נִשְׂאֵר אִשׁ כֹּלל עַל הַמִּזְבֵּחַ, וּמִשׁוּם שֶׁזֶה כִּיבּוּי גְּמוּר לֹוקָה. הַגְּמָרָא מִתְרַצַּת בְּאוֹפֵן אַחַר מְדוּעַ מוֹתֵר לֹוקָה ייִן עַל הַכֹּל וְלִכְבוֹתָהּ: אִיבְעִית אִימָא, עַל אִף שִׁישׁ אִיסוּר כִּיבּוּי בְּמִקְצַת, מִכֵּל מִקוּם מוֹתֵר לֹוקָה ייִן עַל גְּבֵי הָאִישִׁים, כִּיִן דְּכִיבּוּי דְּמִצְוָה שְׂאֵנִי – שְׂכִיבּוּי הַנְּעִשָׂה מִחֻמַּת מִצְוָה, כְּגוֹן כֹּאֵן שֶׁמִּצְוָה לֹוקָה אֵת הֵיין שֶׁהִתְנַדְּבִי, לֹא אִסְרָה תּוֹרָה.